

**Patvirtinta**

2003 m. rugpjūčio 25 d. UAB „NORD/LB investicijų valdymas“ valdybos sprendimu Nr. 3  
2003 m. rugsėjo 11 d. Vertybinių popierių komisijos sprendimu (protokolas Nr. 20, punktas 3)  
Nr. PF-V03-K003-011 (001)

**Įsigalioja**

2003 m rugsėjo 11 d.

**Pakeitimas Nr. PF- V03-K003-011 (002)****Patvirtinta**

2004 m. gruodžio 23 d. UAB „NORD/LB investicijų valdymas“ valdybos sprendimu Nr. 23

**Įsigaliojo**

Nuo 2005 m. kovo 31 d.

**Pakeitimas Nr. PF- V03-K003-011 (003)****Patvirtinta**

2006 m. gruodžio 29 d. UAB DnB NORD investicijų valdymas valdybos sprendimu Nr. 56

**Įsigaliojo**

Nuo 2007 vasario 24 d.

**Pakeitimas Nr. PF- V03-K003-011 (004)****Patvirtinta**

2011 m. lapkričio 11 d. UAB DNB investicijų valdymas valdybos sprendimu Nr. 124

**Įsigaliojo**

Nuo 2012 sausio 1 d.

**Pakeitimas Nr. PF- V03-K003-011 (005)****Patvirtinta**

2013 m. vasario 20 d. UAB DNB investicijų valdymas valdybos sprendimu Nr.142

**Įsigaliojo**

Nuo 2013 m. gegužės 9 d.

**Pakeitimas Nr. PF- V03-K003-011 (006)****Patvirtinta**

2014 m. kovo 19 d. UAB DNB investicijų valdymas valdybos sprendimu Nr.164

**Įsigaliojo**

Nuo 2014 m. gegužės 15 d.

**Atnaujinimas****Patvirtinta**

2015 m. vasario 9 d. UAB DNB investicijų valdymas valdybos sprendimu Nr.183

**Įsigaliojo**

Nuo 2015 m. vasario 9 d.

**Pakeitimas Nr. PF- V03-K003-009 (007)****Patvirtinta**

2016 m. vasario 29 d. UAB DNB investicijų valdymas valdybos sprendimu Nr.196

**Įsigaliojo**

Nuo 2016 m. balandžio 21 d.

VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮMOKOS DALIES KAUPIMO  
MAKSIMALAUS PRIEAUGIO PENSIJŲ FONDO **“DNB pensija 3”** TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimo maksimalaus prieaugio pensijų fondo **“DNB pensija 3”** taisyklės (toliau – Taisyklės) yra neatskiriama pensijų kaupimo sutarties dalis.

2. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

2.1. Dalyvis – asmuo, pagal LR pensijų sistemos reformos įstatymą pasirinkęs kaupti pensijų įmoką Bendrovės valdomame Valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimo pensijų fonde **“DNB pensija 3”** ir su Bendrove sudaręs pensijų kaupimo sutartį, kuri įregistruota Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos įsteigtoje ir tvarkomame Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo sutarčių registre;

2.2. Depozitoriumas – AB DNB bankas, įmonės kodas 112029270, buveinės adresas J. Basanavičiaus g. 26, Vilnius, Lietuvos Respublika;

2.3. Pensijų kaupimo bendrovė (toliau Bendrovė) – UAB DNB investicijų valdymas;

2.4. Priežiūros institucija – Lietuvos bankas.

3. Kitos Pensijų fondo Taisyklėse vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatyme, Lietuvos Respublikos pensijų sistemos reformos įstatyme, Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatyme, Lietuvos Respublikos papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatyme, Lietuvos Respublikos kolektyvinio investavimo subjektų įstatyme ir Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatyme vartojamas sąvokas. Esant prieštaravimams tarp Taisyklių ir Lietuvos Respublikos įstatymų nuostatų taikomos Lietuvos Respublikos įstatymų nuostatos. Esant neatitikimams tarp skirtingų Taisyklių sąlygų, taikomos tos Taisyklių sąlygos, kurios labiausiai atitinka Dalyvių interesus.

4. Neatskiriama Taisyklių dalis yra Investavimo strategija (priedas Nr. 1).

## II. ĮSTOJIMAS Į PENSIJŲ FONDĄ

5. Valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimo maksimalaus prieaugio pensijų fondo **“DNB pensija 3”** (toliau – Pensijų fondas) turtas priklauso šio Pensijų fondo Dalyviams bendrosios dalinės nuosavybės teise.

6. Teisę įstoti į Pensijų fondą turi kiekvienas asmuo, privalomai draudžiamas valstybiniu socialiniu pensijų draudimu pagrindinei ir papildomai pensijos daliai gauti, išskyrus asmenis, sukakusius senatvės pensijos amžių.

7. Bendrovė ar Bendrovės atstovas su asmeniu, turinčiu teisę ir pageidaujančiu tapti Dalyviu, sudaro pensijų kaupimo sutartį ir įteikia jos bei Taisyklių egzempliorių Dalyviui.

8. Pensijų kaupimo sutarties įsigaliojimo data nurodoma pensijų kaupimo sutartyje.

9. Įsigaliojus pensijų kaupimo sutarčiai asmuo tampa Dalyviu ir jam Bendrovė atidaro asmeninę pensijų sąskaitą (toliau – pensijų sąskaita).

10. Vienu metu Dalyvis gali kaupti pensijų įmokas tik viename pensijų fonde.

11. Visi Pensijų fondo Dalyviai dalyvauja šiame fonde tapačiomis sąlygomis, išskyrus Taisyklių ir teisės aktų nustatytus atvejus.

12. Asmenų, sudariusių pensijų kaupimo sutartis ir tapusių pensijų kaupimo dalyviais iki 2013 m. sausio 1 d., pensijų įmoką sudaro teisės aktų nustatyta valstybinio socialinio draudimo įmokos dalis.

13. Asmenų, sudariusių pensijų kaupimo sutartis ir tapusių pensijų kaupimo dalyviais nuo 2013 m. sausio 1 d. ir tų Dalyvių, kurie kreipsis į Bendrovę nuo 2013 m. balandžio 1 d. iki 2013 m. rugsėjo 1 d. dėl papildomos įmokos mokėjimo, pensijų įmoką nuo 2014 m. sausio 1 d. sudaro teisės aktų nustatyta valstybinio socialinio draudimo įmokos dalis, papildoma dalyvio lėšomis mokama pensijų įmoka ir papildoma iš valstybės biudžeto lėšų už dalyvį mokama pensijų įmoka.

## III. DALYVIŲ TEISĖS IR PAREIGOS

14. Dalyvis turi teisę:

14.1. teisės aktuose nustatyta tvarka nutraukti pensijų kaupimo sutartį su Bendrove ir sudaryti pensijų kaupimo sutartį su kita pensijų kaupimo bendrove;

14.2. vienašališkai nutraukti pirmą kartą sudarytą pensijų kaupimo sutartį savo iniciatyva raštu pranešęs Bendrovei per 30 dienų nuo sutarties sudarymo;

14.3. pereiti į kitą Bendrovės pensijų fondą;

14.4. gauti su Bendrovės veikla susijusią informaciją;

14.5. gauti iš Bendrovės informaciją apie jo pensijų sąskaitoje įrašytus Pensijų fondo vienetus ir jų vertę, lėšų investavimo strategiją ir pagal ją gautą investicinę grąžą, Bendrovės ir Pensijų fondo audito išvadą bei kitą įstatymų nustatytą informaciją;

14.6. sukakus senatvės pensijos amžių arba įgijus teisę į išmokas kitais Lietuvos Respublikos įstatymų numatytais atvejais, gauti pensijų išmoką;

14.7. teisės aktų nustatyta tvarka nukelti pensijų išmokos mokėjimo pradžią;

14.8. testamentu palikti jam priklausančią pensijų turto dalį;

14.9. apskųsti priežiūros institucijai Bendrovės veiksmus;

14.10. jeigu Bendrovė daro esminius Pensijų fondo Taisyklių pakeitimus, Pensijų fondo Dalyviai per Bendrovės nustatytą terminą, kuris negali būti trumpesnis kaip 1 mėnuo nuo Taisyklių 82 punkte nurodyto pranešimo gavimo dienos, turi teisę: nutraukti pensijų kaupimo sutartį, kai tokia teisė numatyta teisės aktuose, arba pereiti į kitą Dalyvio pasirinktą Bendrovės ar kitos valdymo įmonės valdomą pensijų fondą nedarant jokių atskaitymų.

15. Dalyviai, nurodyti 12 taisyklių punkte, nuo 2013 m. balandžio 1 d. iki 2013 m. rugsėjo 1 d. gali:

15.1. raštu kreiptis į Bendrovę ir pateikti sutikimą į Pensijų fondą mokėti papildomą pensijų įmoką savo lėšomis. Dalyviai, kurie kreipėsi į Bendrovę ir pateikė sutikimą į Pensijų fondą mokėti papildomą pensijų įmoką savo lėšomis taip, kaip nurodyta šiame Taisyklių punkte, pensijų kaupime dalyvauja taip, kaip nustatyta šių Taisyklių 13 punkte.

15.2. vienašališkai teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis sustabdyti pensijų įmokų pervedimą į Pensijų fondą, apie tai raštu pranešęs Bendrovei. Dalyvio pranešimas dėl pensijų įmokų pervedimo į Pensijų fondą sustabdymo turi būti asmeniškai įteikiamas įgaliotam Bendrovės atstovui. Pensijų įmokų pervedimą Dalyvis gali atnaujinti ne anksčiau kaip kitų metų, einančių po dalyvavimo sustabdymo metų, sausio 1 dieną, apie tai raštu pranešdamas Bendrovei.

16. Dalyvis privalo per 30 dienų Bendrovei pranešti apie vardo, pavardės, adreso, elektroninio pašto adreso pasikeitimą. Šiame Taisyklių punkte nurodytas Dalyvio pranešimas Bendrovei gali būti įteikiamas internetinės bankininkystės priemonėmis arba raštu.

17. Dalyvis turi ir kitas teisės aktuose, Taisyklėse bei pensijų kaupimo sutartyje numatytas teises ir pareigas.

18. Aukščiau nurodytas teises Dalyvis turi ir tuo atveju, kai jo vardu nemokamos pensijų įmokos.

## IV. BENDROVĖS TEISĖS IR PAREIGOS

19. Bendrovė turi teisę:

19.1. valdyti, naudoti ir disponuoti Pensijų fondo pensijų turto turto patikėjimo teisės pagrindais;

19.2. savo naudai iš Pensijų fondo pensijų turto daryti Taisyklių VI skirsnyje nustatytus atskaitymus.

20. Bendrovė privalo:

20.1. sudaryti pensijų kaupimo sutartį su asmeniu, turinčiu teisę būti Dalyviu;

20.2. sąžiningai, teisingai ir profesionaliai veikti geriausiomis Pensijų fondui ir jo Dalyviams sąlygomis bei jų interesais ir užtikrinti rinkos vientisumą;

20.3. Dalyviui atskleisti visą su juo susijusią ir jam reikalingą informaciją;

20.4. Pensijų fondo pensijų turtą apskaityti atskirai nuo kito Bendrovės turto ir kitų tos pačios Bendrovės valdomų pensijų fondų pensijų turto;

20.5. neskolinti, neįkeisti Pensijų turto, juo negarantuoti, nelaiduoti ar kitu būdu užtikrinti kitų asmenų įsipareigojimų;

20.6. sudaryti su pensijų turto tik teisės aktuose ir Taisyklėse numatytus sandorius;

20.7. užtikrinti informacijos apie Dalyvio pensijų sąskaitą slaptumą;

20.8. nenutraukti pensijų kaupimo sutarties be Dalyvio sutikimo, išskyrus Pensijų kaupimo įstatyme numatytus atvejus;

20.9. neriboti Dalyvio teisės pereiti į kitos pensijų kaupimo bendrovės pensijų fondą;

20.10. ne vėliau negu prieš sudarant pensijų išmokos sutartį pranešti Dalyviui apie būtinybę pasirinkti pensijų išmokos būdą;

20.11. sudarant pensijų kaupimo sutartį, pensijų kaupime norintį dalyvauti asmenį pasirašytinai supažindinti su visų Bendrovės valdomų valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimo pensijų fondų investavimo rizikos palyginimu;

20.12. sudarant pensijų kaupimo sutartį, pensijų kaupime norintį dalyvauti asmenį, kuriam iki senatvės pensijos amžiaus yra likę mažiau kaip 7 metai, informuoti apie galimybę kaupti pensiją konservatyvaus investavimo pensijų fonde.

20.13. Dalyvį, kuriam iki senatvės pensijos amžiaus yra likę mažiau kaip 7 metai, informuoti apie galimybę kaupti pensiją konservatyvaus investavimo pensijų fonde ir kartu pateikti išsamią informaciją apie galimą riziką, kuri gali kilti dalyvaujant ne konservatyvaus investavimo pensijų fonde, taip pat pensijų fondo, kurio dalyvis yra šio papunkčio pirmame sakinyje nurodytas asmuo, ir konservatyvaus investavimo pensijų fondo investavimo rizikos palyginimą bei informaciją, kur galima gauti konservatyvaus investavimo pensijų fondo taisykles arba su jomis susipažinti.

21. Bendrovė turi ir kitas teisės aktuose bei Taisyklėse numatytas teises ir pareigas.

## V. PENSIJŲ SĄSKAITA IR DALYVIAMS PRIKLAUSANČIŲ PINIGINIŲ LĖŠŲ KONVERTAVIMAS Į PENSIJŲ FONDO VIENETUS

22. Kiekviena pensijų sąskaita turi individualų sąskaitos numerį, kurį suteikia Bendrovė.

23. Pensijų sąskaitoje fiksuojama tokia informacija:

23.1. Dalyvio vardas, pavardė, asmens kodas ir adresas, socialinio draudimo pažymėjimo serija ir numeris;

23.2. pensijų įmokų užskaitymo į pensijų fondo sąskaitą data, vieneto vertė ir konvertuojamų Pensijų fondo vienetų skaičius;

23.3. visas Dalyvio turimas Pensijų fondo vienetų skaičius.

24. Į Pensijų fondą pensijų įmoką perveda Valstybinio socialinio draudimo fondo (toliau – VSDF) valdyba teisės aktų nustatyta tvarka.

25. Į Pensijų fondo sąskaitą pervestos Dalyviui priklausančios piniginės lėšos (pensijų įmokos, iš kito Bendrovės pensijų fondo ar kitos pensijų kaupimo bendrovės pensijų fondo pervestos Dalyvio lėšos) konvertuojamos į Pensijų fondo vienetus. Dalyvio dalis pensijų turte nustatoma pagal Dalyvio sąskaitoje įrašytų Dalyviui priklausančių Pensijų fondo vienetų skaičių.

26. Už pervestas lėšas Dalyviui apskaičiuojamų Pensijų fondo vienetų skaičius nustatomas pagal formulę:

PPL-A

PVS= -----

PVV

PVS – Pensijų fondo vienetų skaičius;

PPL - į Pensijų fondo sąskaitą Dalyvio naudai pervestos piniginės lėšos;

A - Taisyklių 31.1 punkte nustatyti atskaitymai;

PVV – Pensijų fondo vieneto vertė, apskaičiuojama ir skelbiama Taisyklių ir teisės aktų nustatyta tvarka.

27. Pensijų fondo vienetų skaičius apvalinamas pagal matematinės taisyklės iki 4 skaičių po kablelio.

28. Pensijų sąskaitą tvarko Depozitoriumas elektroniniu būdu, užtikrindamas sąskaitoje esančios informacijos apsaugą ir konfidencialumą, vadovaudamasis teisės aktų nustatytais principais.

29. Pervestos į Pensijų fondo sąskaitą Dalyviui priklausančios lėšos į Pensijų fondo vienetus konvertuojamos pinigų į sąskaitą užskaitymo dienos Pensijų fondo vieneto verte.

30. Bendrovė uždaro Dalyvio pensijų sąskaitą pasibaigus Dalyvio dalyvavimui Pensijų fonde ir išmokėjus sukauptas lėšas šių Taisyklių nustatyta tvarka.

## VI. ATSKAITYMAI IŠ PENSIJŲ TURTO BENDROVĖS NAUDAI IR JŲ MOKĖJIMO TVARKA

31. Atlyginimas Bendrovei už Pensijų fondo valdymą susideda iš pradinio pensijų turto valdymo mokesčio ir metinio pensijų turto valdymo mokesčio:

31.1. Iš kiekvienos VSDF valdybos Bendrovei pervedamos pensijų įmokos Bendrovė išskaičiuoja pradinį pensijų turto valdymo mokestį, kurio dydis 2013 metais yra ne daugiau kaip 2 procentai nuo pervedamos pensijų įmokos. Pradinis pensijų turto valdymo mokestis kiekvienais vėlesniais metais yra mažinamas po 0,5 procentinio punkto, iki pasieks 0 procentų;

31.2. Iš Pensijų fondo turto Bendrovė išskaičiuoja pensijų turto valdymo mokestį, kurio dydis yra ne daugiau kaip 1 procentas nuo vidutinės metinės Pensijų fondo grynųjų aktyvų vertės. Valdymo mokestis priskaičiuojamas už kiekvieną kalendorinę dieną ir kartą per mėnesį atskaitomas nuo Pensijų fondo turto. Valdymo mokestis už vieną dieną skaičiuojamas nustatytą valdymo mokestį padalinant iš faktinio kalendorinių metų kalendorinių dienų skaičiaus keturių skaičių po kablelio tikslumu. Jei šie atskaitymai per vienerius kalendorinius metus viršija 1 procentą nuo Dalyvio pensijų sąskaitoje apskaitytų lėšų vidutinės metinės vertės, Bendrovė iki kitų kalendorinių metų 15 dienos perveda perviršį į Pensijų fondo sąskaitą;

31.3. Konkrečius valdymo mokesčių dydžius nustato Bendrovės valdyba. Informacija Dalyviams apie valdymo mokesčių dydžius pateikiama Depozitoriumo interneto puslapyje ([www.dnb.lt](http://www.dnb.lt)).

32.1. Jei Dalyvis pereina į Bendrovės Pensijų fondą iš kitos pensijų kaupimo bendrovės pensijų fondo, nuo iš kitos pensijų kaupimo bendrovės pensijų fondo pervedamų Dalyvio piniginių lėšų atskaitymai neišskaičiuojami.

32.2. Dalyvio perėjimo į kitą Bendrovės ar kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą išlaidas sudaro tik Bendrovės patiriamos pensijų sąskaitos uždarymo bei lėšų pervedimo išlaidos, jos sudaro iki 0,05 procento Dalyvio vardu pervedamų piniginių lėšų ir yra atskaitomos nuo Dalyviui pervedamų piniginių lėšų sumos.

33. Valiutos keitimo sąnaudos, atsiradusios dėl pareigos valiutų sąnaudas buhalterinėje apskaitoje pripažinti remiantis LR buhalterinės apskaitos įstatymu, taip pat dengiamos iš pensijų turto.

34. Bendrovė iš pensijų turto nedengia jokių kitų išlaidų bei neišskaičiuoja jokių kitų atskaitymų, išskyrus atvejus, numatytus Taisyklių 31-33 punktuose.

35. Išskaičiuoti atskaitymai tampa Bendrovės nuosavybe.

## VII. ATASKAITŲ PENSIJŲ FONDO DALYVIAMS IR KITOS INFORMACIJOS PATEIKIMO TVARKA, DALYVIO PRANEŠIMAI BENDROVEI

36. Bendrovė ne vėliau kaip per 5 mėnesius po ataskaitinių finansinių metų pabaigos informuoja Dalyvį apie sumokėtų pensijų įmokų dydį (nurodyma įmokų mokėtoją ar mokėtojus), jo pensijų sąskaitoje apskaičiuoto pensijų turto dydį (į pensijų sąskaitą įrašytų Pensijų fondo vienetų skaičių, jų vertę), investicinę grąžą, išskaitytų ataskaitų dydį. Bendrovė Dalyviui skirtame metiniame pranešime privalo nurodyti vietas, kuriose Dalyvis gali susipažinti su Pensijų fondo, kuriame jis kaupia pensijų įmokas, ir Bendrovės periodinėmis ataskaitomis.

37. Bendrovė Dalyviui pateikus raštišką prašymą, teikia jam periodines ataskaitas skirtas Pensijų fondo Dalyviams ir visuomenei, informuojančias apie pagrindinius ataskaitinio laikotarpio įvykius.

38. Bendrovė Dalyvio pageidavimu privalo suteikti teisingą ir išsamią informaciją apie pensijų sąskaitoje sukaupto turto dydį bei įmokų mokėjimą, Bendrovės ir Pensijų fondo audito išvadą, dabartinį investicijų portfelį su investicijomis susijusias rizikas ir kaštus bei kitą teisės aktų numatytą informaciją. Šią informaciją Bendrovė turi teisę teikti Dalyviui ir savo iniciatyva.

39. Dalyvis bet kada turi teisę kreiptis į Bendrovę dėl Taisyklių bei 36, 37 ir 38 punkte numatytų ataskaitų kopijų išdavimo. Kopijos išduodamos Dalyviui apmokėjus mokesť, neviršijantį kopijų pagaminimo sąnaudų.

40. Prieš 3 mėnesius iki Dalyvis sukanka senatvės pensijos amžių, Bendrovė suteikia jam išsamią informaciją apie pensijų išmokų pasirinkimo galimybes.

41. Taisyklių 36, 40 ir 80 punktuose nurodyta informacija bei kiti Bendrovės pranešimai teikiami Dalyviui rašytine forma. Informacijos pateikimo būdas nustatomas pensijų kaupimo sutartyje. Jei Dalyvis yra sudaręs sutartį dėl naudojimosi banko paslaugomis internete su AB DNB banku, 36 punkte nurodyta informacija papildomai pateikiama internetinės bankininkystės priemonėmis.

42. Jei pensijų kaupimo sutartyje informacijos pateikimo būdas neaptartas, informacija pateikiama pranešimą siunčiant elektroniniu paštu, o jeigu Pensijų kaupimo sutartyje jis nenurodytas – paštu Dalyvio gyvenamosios vietos adresu, nurodytu pensijų kaupimo sutartyje, nebent Dalyvis ir Valdymo įmonė raštu susitaria kitaip. Dalyvis turi teisę bet kada raštu kreiptis dėl kitokios informacijos pateikimo pagal šį Taisyklių punktą tvarkos.

43. Taisyklių 39 punkte nurodytų dokumentų kopijos įteikiamos Dalyviui Bendrovės buveinės adresu.

44. Bet kokie Dalyvio pranešimai Bendrovei yra teikiami raštu (paštu, laišku, išsiųstu Bendrovės adresu, arba Dalyviui įteikiant juos asmeniškai įgaliotam Bendrovės atstovui) Taisyklėse nustatytais terminais, jei Taisyklės nenustato kitaip. Pranešimo įteikimo Bendrovei data laikoma ta data, kurią Bendrovė faktiškai pranešimą gavo Bendrovės adresu. Informacija apie Valdymo įmonės ir (arba) Depozitoriumo rekvizitų pasikeitimą skelbiama interneto svetainėje [www.dnb.lt](http://www.dnb.lt).

#### VIII. DALYVAVIMO PENSIJŲ FONDE BAIGTIES ATVEJAI

45. Dalyvavimas Pensijų fonde baigiasi šiais atvejais:

45.1. Dalyviui perėjus į kitą Bendrovės pensijų fondą;

45.2. Dalyviui perėjus į kitos pensijų kaupimo bendrovės pensijų fondą;

45.3. Dalyviui mirus;

45.4. panaikinus Pensijų fondą;

45.5. Bendrovei įvykdžius savo įsipareigojimus Dalyviui;

45.6. Pensijų fondas prijungiamas prie kito arba sujungiamas su kitu pensijų fondu;

45.7. kitais teisės aktų nustatytais atvejais.

#### IX. PERĖJIMAS Į KITĄ BENDROVĖS PENSIJŲ FONDĄ

46. Dalyvis turi teisę bet kada pereiti į kitą Bendrovės pensijų fondą. Tokiu atveju sudaroma nauja pensijų kaupimo sutartis kito Bendrovės pensijų fondo taisyklių nustatyta tvarka ir šalių sutarimu nutraukiama senoji pensijų kaupimo sutartis.

47. Dalyviui priklausanti pensijų fondo turto dalis, išreikšta Pensijų fondo vienetais, konvertuojama į pinigus ir pervedama į kito Bendrovės pensijų fondo sąskaitą XII skirsnio nustatyta tvarka.

48. Dalyvis turi teisę vieną kartą per kalendorinius metus pereiti į kitą Bendrovės pensijų fondą nemokamai, t.y. neišskaičiuojant jokių ataskaitų.

49. Visais kitais atvejais, nenumatytais Taisyklių 48 punkte, Dalyviui pereinant į kitą Bendrovės pensijų fondą, iš pervedamų lėšų išskaičiuojami Taisyklių 33 punkte numatyti ataskaitimai.

#### X. PERĖJIMAS Į KITOS PENSIJŲ KAUPIMO BENDROVĖS PENSIJŲ FONDĄ

50. Dalyvis turi teisę pereiti į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą, kai jo vardu į Pensijų fondą yra perveda bent viena pensijų įmoka arba į Pensijų fondą buvo pervedtos lėšos iš Europos Sąjungos institucijų pensijų sistemos.

51. Dalyvis, norintis pereiti į kitos pensijų kaupimo bendrovės pensijų fondą privalo sudaryti naują pensijų kaupimo sutartį su kita pensijų kaupimo bendrove bei per 14 dienų nuo naujos pensijų kaupimo sutarties sudarymo pateikti Bendrovei naujos sutarties kopiją bei raštišką prašymą nutraukti senąją pensijų kaupimo sutartį.

52. Bendrovė per 14 dienų nuo Dalyvio prašymo gavimo privalo informuoti apie tai VSDF valdybą.

53. Dalyviui, pereinant į kitos pensijų kaupimo bendrovės pensijų fondą, su Bendrove sudaryta pensijų kaupimo sutartis laikoma nutraukta nuo naujos pensijų kaupimo sutarties ir pranešimo apie su Bendrove sudarytos pensijų kaupimo sutarties nutraukimą įregistravimo pensijų kaupimo sutarčių registre.

54. Bendrovė, gavusi VSDF valdybos pranešimą apie naujos pensijų kaupimo sutarties įsigaliojimą, per 1 darbo dieną perveda Dalyviui priklausančias pinigines lėšas į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomo pensijų fondo piniginių lėšų sąskaitą. Pensijų fondo vienetai į pinigines lėšas konvertuojami paskutinės darbo dienos buvusios prieš piniginių lėšų pervedimo dieną Pensijų fondo vieneto verte.

55. Dalyvis turi teisę vieną kartą per kalendorinius metus pereiti į kitos bendrovės pensijų fondą padengdamas tik Bendrovės išlaidas, nurodytas Taisyklių 33 punkte.

#### XI. PENSIJŲ IŠMOKŲ MOKĖJIMO BŪDAI, TVARKA IR SĄLYGOS

56. Sukąęs senatvės pensijos amžių arba įgijęs teisę į išmokas kitais Lietuvos Respublikos įstatymų numatytais atvejais, Dalyvis, ketindamas gauti pensijų išmoką, privalo dėl to kreiptis į Bendrovę ir pateikti dokumentus, patvirtinančius jo teisę į pensijų

išmoką, bei rašytinį prašymą dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo. Bendrovė, jei pateikti dokumentai patvirtina Dalyvio teisę į pensijų išmoką, su Dalyviu sudaro rašytinę pensijų išmokos sutartį, kurioje nurodoma pensijų išmokos mokėjimo būdas ir terminai.

57. Dalyvis, įgijęs teisę į pensijų išmoką, gali, raštu informuodamas Bendrovę, nukelti išmokos mokėjimo pradžią, išsaugodamas Dalyvio teises. Jei Dalyvis nesikreipia į Bendrovę dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo, laikoma, kad Dalyvis pasinaudojo teise nukelti išmokos mokėjimo pradžią.

58. Pensijų išmoka gali būti mokama Dalyviui šiais būdais:

58.1. Bendrovė teisės aktų nustatyta tvarka nuperka Dalyviui pensijų anuitetą draudimo įmoneje, vykdančioje pensijų anuitetų draudimo veiklą;

58.2. Bendrovė išmoka vienkartinę pensijų išmoką ar moka periodines pensijų išmokas.

59. Dalyvis privalo įsigyti pensijų anuitetą, jei bazinio pensijų anuiteto, apskaičiuoto Dalyviui, dydis yra ne mažesnis nei pusė valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydžio. Bendrovė privalo nupirkti pensijų anuitetą už visą Dalyvio vardu Pensijų fonde sukauptą pensijų turtą, išskyrus Taisyklių 60 ir 61 punktuose nurodytas išimtis.

60. Dalyvis, kuriam apskaičiuotas bazinio pensijų anuiteto dydis yra mažesnis nei pusė valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydžio, turi teisę, bet neprivalo įsigyti pensijų anuiteto. Tokiu atveju Dalyvis turi teisę gauti iš Bendrovės periodinę ar vienkartinę pensijų išmoką.

61. Dalyvis, kuriam apskaičiuotas bazinio pensijų anuiteto dydis viršija trigubą valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydį, turi teisę sukauptą pensijų turto dalį, viršijančią vienkartinę įmoką trigubos valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydžio baziniam pensijų anuitetui įsigyti, gauti iš Bendrovės periodinės ar vienkartinės pensijų išmokos būdu.

62. Dalyvis, kuriam pensijų anuiteto įsigijimas yra privalomas, pasirenka gyvybės draudimo įmonę - pensijų anuiteto mokėtoją ir sudaro su ja pensijų anuiteto sutartį. Bendrovė, gavusi gyvybės draudimo įmonės pranešimą apie pensijų anuiteto sutarties sudarymą, perveda Dalyviui priklausančias lėšas (ar jų dalį) į gyvybės draudimo įmonės nurodytą sąskaitą.

63. Gaus Dalyvio prašymą dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo, Dalyvio pensijų sąskaitoje įrašyti Pensijų fondo vienetai konvertuojami į pinigų kitą darbo dieną po rašytinio Dalyvio prašymo gavimo Bendrovėje dienos, pastarojo prašymo gavimo Bendrovėje dienos Pensijų fondo vienetų verte. Pensijų išmoka išmokama pensijų išmokos sutartyje nustatyta tvarka ir nurodytą dieną, bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo pensijų išmokos sutarties sudarymo, išskyrus atvejus, kai pensijų išmokos sutartyje nustatyta pensijų išmoką ar jos dalį išmokėti nuperkant pensijų anuitetą. Tokiu atveju pensijų išmokos išmokamos, t.y. pervedamos gyvybės draudimo įmonei, ne anksčiau kaip po 35 dienų, bet ne vėliau kaip per 40 dienų po to, kai Bendrovė iš draudimo įmonės gauna informaciją apie Dalyvio sudarytą pensijų anuiteto sutartį.

## XII. PENSIJŲ FONDO VIENETŲ KONVERTAVIMAS Į PINIGUS IR PINIGŲ PERVEDIMAS

64. Bendrovė konvertuoja Dalyvio Pensijų fondo vienetų į pinigų šiais atvejais:

64.1. Dalyviui perėjus į kitą Bendrovės pensijų fondą. Tokiu atveju Pensijų fondo vienetai konvertuojami ir pinigai pervedami į naują Dalyvio pensijų sąskaitą kitą darbo dieną po naujos pensijų kaupimo sutarties įsigaliojimo;

64.2. Dalyviui perėjus į kitos pensijų kaupimo bendrovės pensijų fondą. Tokiu atveju Pensijų fondo vienetai konvertuojami ir pinigai pervedami į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomo pensijų fondo piniginių lėšų sąskaitą kitą darbo dieną po VSDF valdybos pranešimo apie naujos pensijų kaupimo sutarties įsigaliojimo gavimą;

64.3. atsiradus Dalyvio teisei į pensijų išmoką. Šiuo atveju Pensijų fondo vienetai konvertuojami šių Taisyklių 63 punkte nustatytomis sąlygomis ir tvarka bei pinigai pervedami išmokų sutartyje nustatyta tvarka ir terminais.

64.4. Dalyviui mirus po įpėdinių, turinčių teisę paveldėti šį Dalyvio turtą, kreipimosi į Bendrovę ir jų asmens tapatybės dokumentų ir paveldėjimo teisės liudijimų pateikimo Bendrovei, Bendrovė išsiunčia pranešimą VSDF valdybai dėl Pensijų sutarties nutraukimo. Tokiu atveju Pensijų fondo vienetai konvertuojami ir pinigai pervedami į Dalyvio įpėdinių nurodytas sąskaitas ne vėliau kaip kitą darbo dieną po pranešimo iš VSDF valdybos gavimo apie sutarties nutraukimą.

65. Pensijų fondo vienetai į pinigines lėšas konvertuojami paskutinės darbo dienos, buvusios prieš piniginių lėšų pervedimo dieną, Pensijų fondo vieneto verte. Pervedamų piniginių lėšų suma apskaičiuojama pagal formulę:

$$PPLS = (PVS * PVV) - PA$$

PPLS – pervedamų piniginių lėšų suma;

PVS – Dalyvio turimų Pensijų fondo vienetų skaičius;

PVV – Pensijų fondo vieneto vertė, apskaičiuojama ir skelbiama Taisyklių ir teisės aktų nustatyta tvarka;

PA - Taisyklių 33 punkte nustatyti atskaitymai.

## XIII PENSIJŲ FONDO GRYNŲJŲ AKTYVŲ IR PENSIJŲ FONDO VIENETO VERTĖS APSKAIČIAVIMO TVARKA

66. Pensijų fondo gryųjų aktyvų vertė ir Pensijų fondo vieneto vertė skaičiuojama kiekvieną darbo dieną.

67. Pensijų fondo investicijų tikroji vertė skaičiuojama vadovaujantis Bendrovės Valdybos patvirtinta ir pensijų turto vertės skaičiavimo metu galiojančia Gryųjų aktyvų vertės skaičiavimo tvarka (priedas Nr.2).

68. Pensijų fondo gryųjų aktyvų vertė nustatoma iš Pensijų fondo turto rinkos vertės atėmus trumpalaikius ir ilgalaikius finansinius įsipareigojimus. Praėjusios darbo dienos apskaičiuota Pensijų fondo gryųjų aktyvų vertė iki kitos darbo dienos 12.00 val. paskelbiama tinklalapyje [www.dnb.lt](http://www.dnb.lt).

69. Pensijų fondo vieneto vertė apskaičiuojama Pensijų fondo gryųjų aktyvų vertę, apskaičiuotą pagal Metodiką, padalinus iš Pensijų fondo vienetų skaičiaus. Pradinė Pensijų fondo vieneto vertė – 0,2896 EUR. Praėjusios darbo dienos apskaičiuota Pensijų fondo vieneto vertė iki kitos darbo dienos 12.00 val. paskelbiama tinklalapyje [www.dnb.lt](http://www.dnb.lt).

## XIV. DEPOZITORIUMAS

70. Pensijų fondo turtas saugomas Depozitoriume.

71. Bendrovė su Depozitoriumu sudaro sutartį, kurioje privalo būti numatytos Taisyklių 73 punkte nurodytos Depozitoriumo pareigos ir 74 punkte nurodytos Depozitoriumo teisės.

72. Atlyginimo už Depozitoriumo paslaugas dydis ir mokėjimo tvarka nustatoma Bendrovės sutartyje su Depozitoriumu. Atlyginimas mokamas iš Bendrovės lėšų, pensijų turtas nėra naudojamas šiam atlyginimui mokėti.

73. Depozitoriumas privalo:

73.1. veikti Dalyvių naudai;

- 73.2. užtikrinti, kad Pensijų fondo vieneto vertė būtų skaičiuojama pagal teisės aktų ir Taisyklių reikalavimus;
- 73.3. vykdyti Bendrovės nurodymus, jeigu jie neprieštarauja teisės aktų ir Taisyklių reikalavimams;
- 73.4. užtikrinti, kad atlyginimas už perleistą pensijų turtą per nustatytą laiką būtų pervestas į Pensijų fondo sąskaitą;
- 73.5. užtikrinti, kad pensijų turtas būtų naudojamas pagal teisės aktų ir Taisyklių reikalavimus;
- 73.6. atsakyti už žalą, padarytą Dalyviams ar Bendrovei dėl to, kad jis neatliko savo pareigų ar netinkamai jas atliko;
- 73.7. apie visus pastebėtus teisės aktų ar Taisyklių pažeidimus raštu pranešti priežiūros institucijai ir Bendrovės valdybai;
- 73.8. vykdyti kitas teisės aktais ir sutartimi priskirtas pareigas.

74. Depozitoriumas turi teisę:

- 74.1. iš Bendrovės gauti visą informaciją, reikalingą jo funkcijoms vykdyti;
- 74.2. gauti atlyginimą už savo paslaugas.

75. Esant poreikiui (jei taip bus mažinami Bendrovės kaštai, bus efektyviau administruojamas pensijų turtas ar dėl kitų svarbių aplinkybių) Bendrovė turi teisę priimti sprendimą dėl Depozitoriumo pakeitimo, tačiau toks sprendimas galimas tik tuo atveju, jei priežiūros institucija išdavė išankstinį leidimą.

76. Jeigu Depozitoriumas nesilaiko teisės aktų reikalavimų, nevykdo savo įsipareigojimų ar netinkamai juos vykdo, priežiūros institucija, siekdama užtikrinti Dalyvių teises, turi teisę nurodyti Bendrovei nutraukti su Depozitoriumu sudarytą sutartį ir sudaryti naują sutartį su kitu depozitoriumu.

#### XV. BENDROVĖS TEISĖ DALĮ SAVO FUNKCIJŲ PAVESTI KITAI ĮMONEI

77. Bendrovė, siekdama efektyvesnio valdymo, teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis turi teisę dalį savo funkcijų, susijusių su Pensijų fondo valdymu, pavesti atlikti kitiems asmenims, turintiems teisę teikti atitinkamas paslaugas. Bendrovė, pavesdama kitam asmeniui atlikti dalį savo funkcijų, privalo imtis visų būtinų priemonių, kad būtų išvengta nepateisinamos veiklos rizikos. Įstatymų nustatyta tvarka Bendrovė turi teisę pavesti atlikti kitiems asmenims šias savo funkcijas:

- 77.1. Pensijų kaupimo sutarčių sudarymas, atstovaujant Bendrovę;
- 77.2. Pensijų sąskaitų tvarkymas:
  - a) pensijų sąskaitų atidarymas Dalyviams;
  - b) pensijų įmokų konvertavimas į Pensijų fondo vienetus ir atvirkščiai.
- 77.3. kitas funkcijas, kurias pagal teisės aktus Bendrovė turi teisę pavesti atlikti kitiems asmenims.

#### XVI. TAISYKLIŲ IR PENSIJŲ KAUPIMO SUTARTIES PAKEITIMO BEI INFORMAVIMO APIE ESMINIUS PENSIJŲ FONDO TAISYKLIŲ PAKEITIMUS TVARKA

78. Taisyklės keičiamos Bendrovės valdybos sprendimu. Taisyklių pakeitimus tvirtina priežiūros institucija.

79. Taisyklių pakeitimai įsigalioja praėjus 30 dienų nuo jų patvirtinimo priežiūros institucijoje. Įsigalioję Taisyklių pakeitimai yra privalomi Dalyviams.

80. Bendrovė privalo rašytine forma informuoti kiekvieną Dalyvį apie Taisyklių pakeitimus ne vėliau kaip prieš 20 dienų iki pakeitimų įsigaliojimo.

81. Jei keičiamos Taisyklės, kartu keičiamos ir pensijų kaupimo sutartys, sudarytos pagal Taisykles. Kitos pensijų kaupimo sutarties nuostatos, išskyrus tas nuostatas, kurios nustatytos imperatyviomis teisės aktų normomis, gali būti keičiamos Bendrovės ir Dalyvio raštišku susitarimu.

82. Teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis Bendrovė apie visus esminius Dalyvių interesams turinčius įtakos Pensijų fondo Taisyklių pakeitimus privalo raštu pranešti kiekvienam Dalyviui ne vėliau kaip prieš 1 mėnesį iki Pensijų fondo Taisyklių pakeitimų įsigaliojimo.

#### XVII. PENSIJŲ FONDŲ JUNGIMO TVARKA

83. Bendrovė turi teisę įvykdyti jos valdomų pensijų fondų jungimą (sujungimo arba prijungimo būdu) tik gavusi išankstinį priežiūros institucijos leidimą.

84. Draudžiama jungti:

84.1. valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimo pensijų fondą (fondus) su papildomo savanoriško kaupimo pensijų fondu (fondais);

84.2. konservatyvaus investavimo pensijų fondą (fondus) su ne konservatyvaus investavimo pensijų fondu (fondais).

85. Po jungimo pasibaigiančio pensijų fondo auditorius turi patvirtinti:

85.1. turto ir įsipareigojimų, atsirasiančių šių Taisyklių 94 punkte nurodytą pensijų fondo vienetų konvertavimo santykio apskaičiavimo dieną, vertinimo kriterijus;

85.2. pensijų fondo vienetų konvertavimo santykio apskaičiavimo metodą ir faktinį pensijų fondo vienetų konvertavimo santykį, nustatytą šių Taisyklių 94 punkte nurodytą pensijų fondo vienetų konvertavimo santykio apskaičiavimo dieną.

86. Jungiamų pensijų fondų Bendrovė privalo užtikrinti, kad auditoriaus ataskaitų kopijos būtų nemokamai teikiamos jungiamų pensijų fondų dalyviams jų prašymu.

87. Jungiamų pensijų fondų Bendrovė turi pateikti dalyviams pakankamą ir tikslią informaciją apie jungimą, būtiną tinkamai įvertinti šio jungimo poveikį dalyvių teisėms, pareigoms ir pensijų turtui, ir sudaryti dalyviams galimybę priimti pagrįstus sprendimus dėl pasinaudojimo šių Taisyklių 90 punkte nurodyta teise. Jungiamų pensijų fondų dalyviams teikiamoje informacijoje apie jungimą turi būti pateikta:

87.1. jungimo priežastys;

87.2. numatomas jungimo poveikis jungiamų pensijų fondų dalyviams, įskaitant, bet neapsiribojant informacija apie visus reikšmingus pasikeitimus, susijusius su investavimo politika ir strategija, išlaidomis, numatomais padariniais, periodinėmis ataskaitomis, galimais veiklos pokyčiais;

87.3. laikotarpis, kuriam pasibaigus nebus išleidžiami ir konvertuojami po jungimo pasibaigiančio pensijų fondo vienetai;

87.4. visos su jungimu susijusios teisės, kurias vykdamas jungimą turi pensijų fondų dalyviai, įskaitant, bet neapsiribojant teise gauti papildomos informacijos, teise pareikalavus gauti auditoriaus ataskaitos kopiją ir teise pasinaudoti šių Taisyklių 90 punkte nurodyta teise, kartu nurodant terminą, per kurį šia teise galima pasinaudoti;

87.5. kiti svarbūs jungimo procedūrų aspektai ir planuojama jungimo užbaigimo data, įskaitant, bet neapsiribojant, kaip dalyviai bus informuoti apie jungimo užbaigimą, taip pat informacija apie ketinimą sustabdyti pensijų fondų vienetų išleidimą ir (ar) konvertavimą siekiant veiksmingo jungimo užbaigimo.

88. Informacija apie jungimą jungiamų pensijų fondų dalyviams turi būti pateikiama po to, kai priežiūros institucija suteikia leidimą jungti, bet ne vėliau kaip prieš 3 mėnesius iki paskutinės termino, per kurį dalyviai turi teisę pasinaudoti šių Taisyklių 90 punkte nustatyta teise, dienos.

89. Per laikotarpį nuo informacijos apie jungimą pateikimo jungiamų pensijų fondų dalyviams dienos iki jungimo užbaigimo dienos Bendrovė privalo šių Taisyklių 87 punkte nurodytą informaciją pateikti visiems asmenims, ketinantiems tapti bet kurio iš jungiamų pensijų fondų dalyviais.

90. Po jungimo pasibaigiančio fondo dalyviai turi teisę pereiti į kitą dalyvio pasirinktą Bendrovės ar kitos valdymo įmonės valdomą pensijų fondą be jokių atskaitymų. Šia teise dalyviai gali pasinaudoti nuo momento, kai yra informuojami apie jungimą. Ši teisė pasibaigia likus 5 darbo dienoms iki šių Taisyklių 94 punkte nurodyto pensijų fondų vienetų keitimo santykio apskaičiavimo dienos.

91. Nepažeidžiant šių Taisyklių 90 punkte nustatytų reikalavimų, priežiūros institucijai reikalaujant arba leidžiant, gali būti laikinai sustabdytas pensijų fondų vienetų išleidimas ir (ar) konvertavimas, jeigu tai būtina siekiant apsaugoti pensijų fondų vienetų savininkų interesus.

92. Draudžiama iš jungiamų pensijų fondų turto arba jų dalyvių sąskaita dengti bet kokias su pasirengimu jungimui, jungimo vykdymu ir jungimo užbaigimu susijusias išlaidas, įskaitant teises, konsultacines, administracines ar kitas išlaidas.

93. Pensijų fondų jungimas laikomas užbaigtu, kai, konvertavus po jungimo pasibaigiančio pensijų fondo vienetų į po jungimo veikiančio pensijų fondo vienetų, atliekami paskutiniai įrašai asmeninėse dalyvių pensijų sąskaitose.

94. Po jungimo pasibaigiančio pensijų fondo vienetų konvertavimo į po jungimo veikiančio pensijų fondo vienetų santykis turi būti nustatytas šių Taisyklių 93 punkte nurodytą jungimo užbaigimo dieną.

95. Apie jungimo užbaigimą Bendrovė privalo nedelsdama, bet ne vėliau kaip per 5 darbo dienas paskelbti po jungimo veikiančio pensijų fondo taisyklėse nurodytoje (nurodytose) interneto svetainėje (internetų svetainėse).

96. Visas po jungimo pasibaigiančio pensijų fondo turas ir įsipareigojimai perleidžiami po jungimo veikiančiam pensijų fondui. Po jungimo pasibaigiančio pensijų fondo dalyviai tampa po jungimo veikiančio pensijų fondo dalyviais.

97. Jungiamų pensijų fondų Bendrovė turi ir kitas pareigas, susijusias su pensijų fondų jungimu, nustatytas teisės aktuose.

## XVIII. PENSIJŲ FONDO PANAIKINIMO SĄLYGOS IR TVARKA

98. Pensijų fondas gali būti panaikinamas Bendrovės valdybos arba teismo sprendimu.

99. Pensijų fondą Bendrovės valdybos sprendimu galima panaikinti, kai yra bent viena iš šių sąlygų:

99.1. Bendrovė yra įvykdžiusi visus įsipareigojimus Pensijų fondo Dalyviams;

99.2. visi Pensijų fondo Dalyviai pereina į kitą pensijų fondą;

99.3. Bendrovė likviduojama arba reorganizuojama.

100. Bendrovė turi teisę be Dalyvių sutikimo panaikinti Pensijų fondą šiais atvejais:

100.1. Pensijų fondas panaikinamas priežiūros institucijos leidimu ir jos nustatyta tvarka dėl Bendrovės visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimo likviduoti ar reorganizuoti Bendrovę;

100.2. Bendrovė priežiūros institucijos nustatyta tvarka yra perdavusi su Pensijų fondu susijusias teises ir pareigas, atsirandančias iš pensijų kaupimo sutarčių, kitai valdymo įmonei.

101. Kai teismas pripažįsta, kad Bendrovė bankrutavo ir priima nutartį likviduoti Bendrovę dėl bankroto, Pensijų fondas, iš kurio atsirandančios Bendrovės teisės ir pareigos, atsirandančios iš pensijų kaupimo sutarčių, nebuvo perduotos kitai valdymo įmonei iki nutarties likviduoti Bendrovę priėmimo, teismo nutartimi skelbiamas panaikintu.

102. Apie sprendimą panaikinti Pensijų fondą Bendrovė ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo šio sprendimo priėmimo dienos turi pranešti Dalyviams, VSDF valdybai ir priežiūros institucijai. Šiame punkte nurodytą informaciją apie atitinkamą sprendimą Bendrovė privalo paskelbti ir savo interneto svetainėje.

103. Perduodant teises ir pareigas, atsirandančias iš pensijų kaupimo sutarčių, Dalyvis turi teisę iki šių teisių ir pareigų perdavimo per 3 mėnesius nuo informacijos apie ketinimą perduoti teises ir pareigas, atsirandančias iš pensijų kaupimo sutarčių, išsiuntimo jam dienos pats pereiti į kitą savo pasirinktą pensijų fondą, nedarant jokių atskaitymų. Informaciją apie ketinimą Jeigu per šiame punkte nurodytą laikotarpį Dalyvis nesudarė pensijų kaupimo sutarties su kita valdymo įmone, teisės aktų nustatyta tvarka toks Dalyvis ir jam priklausančios lėšos perkeliama į kitos valdymo įmonės valdomą pensijų fondą nedarant jokių atskaitymų. Informaciją apie ketinimą perduoti teises ir pareigas, atsirandančias iš pensijų kaupimo sutarčių, Bendrovė privalo skelbti ir savo interneto svetainėje.

104. Pensijų fondas laikomas panaikintu, kai priežiūros institucija pripažįsta Pensijų fondo Taisyklės netekusiomis galios, o šių Taisyklių 101 punkto numatytu atveju – teismo nutarties įsiteisėjimo dieną.

## INVESTAVIMO STRATEGIJA

**I. Pagrindiniai fondo investavimo principai**

Pagrindinis Pensijų fondo investicinės politikos principas yra maksimalus ilgalaikis pensijų fondo dalyviams priklausančio turto augimas. Pensijų fondo turtas yra investuojamas pagal Pensijų fondo taisykles bei pagal galiojančius įstatymus ir teisės aktus, siekiant maksimalaus naudos Pensijų fondo dalyviams. Tikintis maksimalaus ilgalaikio pelningumo, ne daugiau kaip 50 proc. visų Pensijų fondo grynųjų aktyvų gali būti investuota į perleidžiamuosius nuosavybės vertybinius popierius ar į kolektyvinio investavimo subjektų (investicinių fondų), investuojančių į perleidžiamuosius nuosavybės vertybinius popierius, išleistus vertybinius popierius. Likvidumo užtikrinimui bei rizikos sumažinimui, ne mažiau kaip 50 proc. Pensijų fondo turto bus investuota į perleidžiamuosius skolos, pinigų rinkos bei kitus fiksuotų pajamų instrumentus.

Pensijų fondo investavimo strategija apima Europos Sąjungos bei kitus geografinius regionus, kurie atitinka įstatymuose nustatytus reikalavimus bei Pensijų fondo taisykles.

Pensijų fondo vieneto pokytis yra lyginamuoju indeksu, kuris pasirenkamas vadovaujantis galiojančiais teisės aktais ir tvirtinamas Bendrovės valdyboje.

Pensijų fondo Dalyviai su lyginamojo indekso sudarymo tvarka gali susipažinti darbo dienomis nuo 8 val. 30 min. iki 15 val. Bendrovės buveinėje J.Basanavičiaus g. 26, Vilniuje, bei AB DNB bankas klientų aptarnavimo padaliniuose. Taip pat interneto svetainėje [www.dnb.lt](http://www.dnb.lt) skelbiama:

- (i) lyginamųjų indeksų sudėtys;
- (ii) sudėtinį lyginamąjį indeksą sudarančių indeksų svarių pasirinkimo pagrindimas;
- (iii) linijinė diagrama, vaizduojanti perskaičiuotų vieneto verčių ir lyginamojo indekso reikšmių dinamiką nuo lyginamojo indekso skaičiavimo pradžios.

**Bendrovė gali investuoti Pensijų fondo turtą į:**

1. perleidžiamuosius vertybinius popierius ar pinigų rinkos priemones, kuriais prekiaujama rinkose, kurios pagal Vertybinių popierių rinkos įstatymą laikomos reguliuojamomis ir veikiančiomis Europos Sąjungos valstybėje narėje.

2. perleidžiamuosius vertybinius popierius ar pinigų rinkos priemones, kuriais prekiaujama pripažintose ir visuomenei prieinamose reguliuojamose rinkose, esančiose šalyse, kurios priklauso Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijai<sup>1</sup>.

3. pinigų rinkos priemonės, kurios nėra įtrauktos į prekybą reguliuojamoje rinkoje, tuo atveju jeigu tų priemonių emitentas ir emisija yra reguliuojami siekiant apsaugoti investuotojus ir jų santaupas ir jeigu tos priemonės atitinka LR teisės aktų nustatytus reikalavimus;

4. išleidžiamus naujus perleidžiamuosius vertybinius popierius, jeigu emisijos sąlygose yra numatytas įsipareigojimas įtraukti šiuos vertybinius popierius į prekybą reguliuojamoje rinkoje ir jeigu bus įtraukta į prekybą ne vėliau kaip per 1 metus nuo išleidimo.

5. investicinius vienetus ir akcijas kolektyvinio investavimo subjektų, kurie tenkina įstatymų nustatytus reikalavimus.

6. ne ilgesniam kaip 12 mėnesių terminui padėtus indėlius, kuriuos galima atsiimti pareikalavus, esančius kredito įstaigose, kurių registruota buveinė yra Lietuvos Respublikoje, Europos Sąjungos valstybėje narėje arba kitoje valstybėje, kurioje riziką ribojanti priežiūra yra ne blogesnė kaip Europos Sąjungoje.

7. pinigų rinkos priemones, kuriomis reguliuojamoje rinkoje neprekiaujama, jei tų priemonių emisija ar emitentas yra reguliuojami siekiant apsaugoti investuotojus ir jų santaupas ir jeigu tos priemonės tenkina Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatyme nustatytus reikalavimus.

8. išvestines finansines priemones, nurodytas Taisyklių 1 priedo II dalyje, skirtas Pensijų fondo rizikai valdyti.

9. rizikos kapitalo rinkas, jeigu subjektas, įskaitant kolektyvinio investavimo subjektus, per kurį investuojama, atitinka šias sąlygas:

9.1. vykdoma subjekto ir (ar) jo valdytojo priežiūra arba yra įtvirtinti kiti priežiūros institucijai priimtini adekvačią subjekto kontrolę užtikrinantys instrumentai;

9.2. nuostoliai, kuriuos Pensijų fondas gali patirti turėdamas subjekto finansines priemones, yra ne didesni negu už juos sumokėta pinigų suma;

9.3. jeigu subjektas yra prižiūrimas priežiūros institucijos, priežiūros institucija dvišalio susitarimo pagrindu bendradarbiauja su atitinkama užsienio valstybės priežiūros institucija, kai ši valstybė nėra valstybė narė arba Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos narė.

10. į kitus finansinius instrumentus aprašytus įstatymuose.

**Pensijų fondo investicijų portfelio diversifikavimas yra vykdomas pagal galiojančius įstatymus ir Pensijų fondo taisykles. Papildomai investuojamam Pensijų fondo turtui keliami šie reikalavimai:**

1. Ne daugiau kaip 50 procentų nuo grynųjų Pensijų fondo aktyvų vertės galima investuoti į perleidžiamuosius nuosavybės vertybinius popierius ar į kolektyvinio investavimo subjektų, investuojančių į perleidžiamuosius nuosavybės vertybinius popierius, kurie atitinka Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo 49 straipsnio 1 dalyje nurodytas sąlygas, išleistus vertybinius popierius ar investicinius vienetus.

2. Į perleidžiamuosius skolos vertybinius popierius bei pinigų rinkos priemones galima investuoti iki 100 procentų Pensijų fondo aktyvų vertės.

3. Investicijos į indėlius gali sudaryti iki 100 procentų Pensijų fondo aktyvų vertės.

4. Į vieno emitento perleidžiamuosius vertybinius popierius ir pinigų rinkos priemones gali būti investuota ne daugiau kaip 5 procentai pensijų turtą sudarančių grynųjų aktyvų, išskyrus šio straipsnio 5, 9 ir 10 dalyse numatytus atvejus.

5. Į vieno emitento perleidžiamuosius vertybinius popierius ar pinigų rinkos priemones gali būti investuota daugiau kaip 5 procentai, bet ne daugiau kaip 10 procentų grynųjų aktyvų, su sąlyga, kad tokių investicijų bendra suma nebus didesnė kaip 40 procentų grynųjų aktyvų (šis apribojimas indėliams netaikomas).

<sup>1</sup> Australijos (Australijos VP birža); Čilės (Santjago VP birža); Japonijos (Tokijo VP birža, Osakos VP birža); Jungtinių Amerikos Valstijų (Amerikos akcijų birža (Amex), Čikagos pasirinkimo sandorių birža (Chicago Board of Options Exchange, CBOE), Čikagos prekių birža (Chicago Mercantile Exchange, CME), Niujorko akcijų birža (NYSE), National Association of Securities Dealers, Inc. (NASDAQ), Chicago Board of Trade, JAV Vyriausybės vertybinių popierių rinka, organizuota pirminių dilerių ir reguliuojama Niujorko Federalinių rezervų banko; Kanados (Toronto VP birža); Korėjos (Seulo VP birža); Norvegijos (Oslo VP birža); Šveicarijos (Šveicarijos VP birža, Ciuricho VP birža, Ženevos VP birža, Bazelio VP birža); Islandijos (Islandijos VP birža); Izraelio (Tel Avivo VP birža); Meksikos (Meksiko VP birža); Naujosios Zelandijos (Naujosios Zelandijos VP birža); Turkijos, (Stambulo VP birža).

6. Įmonių, priklausančių grupei, kuri turi sudaryti konsoliduotąsias finansines ataskaitas, finansines priemones ir indėlius gali būti investuota ne daugiau kaip 20 procentų grynujų aktyvų.

7. Investicijos į indėlius vienoje kredito įstaigoje negali sudaryti daugiau kaip 20 procentų Pensijų fondo turtą sudarančių grynujų aktyvų.

8. Bendra investicijų į vieno asmens išleistus perleidžiamuosius vertybinius popierius, pinigų rinkos priemones ar indėlius suma negali būti didesnė kaip 20 procentų Pensijų fondo turtą sudarančių grynujų aktyvų.

9. Investicijos į valstybės, kurios kredito reitingas ne mažesnis negu Lietuvos Respublikos, išleistus arba garantuotus perleidžiamuosius vertybinius popierius ar pinigų rinkos priemones negali būti didesnės kaip 35 procentai pensijų turtą sudarančių grynujų aktyvų. Gavus atskirą priežiūros institucijos leidimą į šioje dalyje numatytus vieno emitento perleidžiamuosius vertybinius popierius ar pinigų rinkos priemones galima investuoti iki 100 procentų pensijų turtą sudarančių grynujų aktyvų. Tokiu atveju, kai vieno emitento perleidžiamieji vertybiniai popieriai ar pinigų rinkos priemonės sudaro daugiau nei 35 procentus pensijų turtą sudarančių grynujų aktyvų, turi būti investuota ne mažiau kaip į 6 tokio emitento išleistas perleidžiamųjų vertybinių popierių emisijas, o į vienos emisijos perleidžiamuosius vertybinius popierius investuota ne daugiau kaip 30 procentų grynujų aktyvų, bei Dalyvių interesai turi būti pakankamai apsaugoti.

10. Investicijos į obligacijas, išleistas tokios Europos Sąjungos valstybėje registruotą buveinę turinčios kredito įstaigos, kuri, siekiant apsaugoti obligacijų savininkų interesus, yra tos valstybės specialiai prižiūrima pagal teisės aktus, o iš obligacijų leidimo gauta suma visam obligacijų galiojimo laikui investuojama į tokį turtą, kurio pakaktų patenkinti obligacijų savininkų reikalavimus, ir iš kurio – emitento nemokumo atveju – obligacijų savininkų reikalavimai išmokėti pagrindinę sumą ir palūkanas būtų patenkinti pirmumo teise, negali būti didesnės kaip 25 procentai grynujų aktyvų. Kai į tokias vieno emitento obligacijas investuojama daugiau kaip 5 procentai grynujų aktyvų, bet ne daugiau kaip 25 procentai grynujų aktyvų, bendra tokių investicijų suma negali būti didesnė kaip 80 procentų grynujų aktyvų.

11. Bendra investicijų į bendrovių, kurioms nėra suteiktas kredito reitingas, arba į bendrovių su žemesniu negu investiciniu reitingu obligacijas ar kitų formų ne nuosavybės vertybinius popierius vertė negali viršyti 20 procentų Pensijų fondo grynujų aktyvų.

12. Šio priedo 9 ir 10 dalyse numatyti vertybiniai popieriai ir pinigų rinkos priemonės nėra įskaitomi skaičiuojant investicijas, kurioms pagal šio priedo 5 dalį taikoma maksimali leistina 40 procentų riba. Šio priedo 1–11 dalyse numatytos ribos negali būti sudedamos, todėl investicijų į vieno asmens išleistus vertybinius popierius, pinigų rinkos priemones, indėlius suma, negavus atskiro priežiūros institucijos leidimo, kaip, kad aprašyta 9 dalyje, negali būti didesnė kaip 35 procentai Pensijų fondo turtą sudarančių grynujų aktyvų.

13. Iki 20 procentų Pensijų fondo grynujų aktyvų gali būti investuojama į Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo 49 straipsnio 1 dalyje nurodytų sąlygų neatitinkančių kolektyvinio investavimo subjektų investicinius vienetų ar akcijas, jeigu tokie kolektyvinio investavimo subjektai atitinka teisės aktų nustatytas sąlygas. Į kiekvieną šiame Taisyklių punkte nurodytas sąlygas atitinkantį kolektyvinio investavimo subjektą gali būti investuota ne daugiau kaip 5 procentai Pensijų fondo grynujų aktyvų.

14. Rizikos kapitalo rinkose taip, kaip apibrėžta šiose Taisyklėse, gali būti investuota ne daugiau kaip 30 procentų Pensijų fondo grynujų aktyvų. Subjektai, per kuriuos pensijų turtas investuojamas į rizikos kapitalo rinkas ir kurie nėra laikomi kolektyvinio investavimo subjektais, laikytini emitentais finansinių priemonių portfelio diversifikavimui taikomų reikalavimų prasme.

15. Iš viso rizikos kapitalo rinkose taip, kaip apibrėžta šiose Taisyklėse, ir į Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo 49 straipsnio 1 dalyje nurodytų sąlygų neatitinkančių kolektyvinio investavimo subjektų investicinius vienetų ar akcijas, jeigu tokie kolektyvinio investavimo subjektai atitinka teisės aktų nustatytas sąlygas, gali būti investuota ne daugiau kaip 30 procentų Pensijų fondo grynujų aktyvų.

16. Pensijų fondo turtas į Bendrovės arba susijusių valdymo įmonių valdomų kolektyvinio investavimo subjektų investicinius vienetų ar akcijas gali būti investuojamas tik grynujų aktyvų verte.

Papildomai, Bendrovė vykdyt visus kitus investavimo reikalavimus nustatytus įstatymuose.

## II. Rizika

Investuojant Pensijų fondo turtą yra susiduriama su įvairiomis finansinėmis rizikomis ir siekiant sumažinti jų poveikį Pensijų fondo veiklai jos bus atitinkamai kontroliuojamos.

Kredito rizika – rizika patirti nuostolius dėl perleidžiamųjų skolos vertybinių popierių emitento nesugebėjimo įvykdyti savo skolinius įsipareigojimus. Siekiant sumažinti kredito riziką, didžioji dalis Pensijų fondo lėšų bus investuojamos į žemos rizikos (investicinio reitingo) perleidžiamuosius skolos popierius.

Akcijų kainos rizika – rizika patirti nuostolius dėl nepalankių akcijų kainų svyravimų. Akcijų kainos rizika mažinama užtikrinant Taisyklėse ir įstatymuose numatytų sąlygų neatitinkančių kolektyvinio investavimo subjektų investicinius vienetų ar akcijas;

Palūkanų normos rizika – rizika patirti nuostolius dėl nepalankių palūkanų pokių, kurie gali turėti įtakos perleidžiamųjų skolos vertybinių popierių kainoms. Sieksime, kad Pensijų fondo turtą sudarančių perleidžiamųjų skolos vertybinių popierių ir pinigų rinkos priemonių vidutinė trukmė atitiktų Pensijų fondo dalyvių vidutinę sutarties trukmę.

Valiutos kurso pokyčio rizika – rizika patirti nuostolius dėl nepalankaus užsienio valiutos kurso pokyčio euro atžvilgiu, kuris sąlygoja neigiamą turto, laikomo ta užsienio valiuta, pokytį. Siekiant sumažinti valiutų kurso pokyčių riziką didžioji dalis lėšų bus investuojama eurai. Rinkos likvidumo rizika – rizika patirti nuostolius dėl mažo rinkos likvidumo, kuris neleidžia parduoti perleidžiamuosius vertybinius popierius ar pinigų rinkos priemones norimu laiku ir už norimą kainą, arba apskritai atima galimybę parduoti turimą turtą (investiciją). Siekiant sumažinti rinkos likvidumo riziką daugiausiai bus investuojama į tuos perleidžiamuosius vertybinius popierius, kurie kotiruojami pripažintose pasaulio biržose ar rinkose arba kurių kainą reguliariai skelbia vertybinių popierių tarpininkai ar visuotinės informavimo priemonės.

Sandorio šalies rizika – rizika patirti nuostolius dėl sandorio šalies nesugebėjimo įvykdyti savo finansinius įsipareigojimus, kurie buvo įgyti sudarant sandorį. Siekiant sumažinti sandorio šalies riziką, Bendrovė sudarys sandorius su žemos rizikos (investicinio reitingo) kredito institucijomis, o jų nesant, su patikimais partneriais, specializuojančiais atitinkamoje srityje.

Atsiskaitymų rizika – rizika patirti nuostolius, kai atsiskaitymo už sandorį metu sandorio šalis dėl tam tikrų priežasčių negali pervesti atitinkamų lėšų ar vertybinių popierių, nors ta sandorio šalis sandoriu įgytus įsipareigojimus jau yra patenkinusi. Siekiant sumažinti atsiskaitymų riziką, prekybinėje veikloje bus naudojamosi mokėjimų agento paslaugomis, arba prekybinė veikla bus vykdoma organizuotose rinkose, kuriose atsiskaitymams taikomi visuotiniai pripažinti principai.

Akcijų kainos, palūkanų normų, valiutos kurso, kredito rizikos gali būti valdomos naudojant išvestines finansines priemones: išankstinius, ateities, apseiktimo, pasirinkimo sandorius ir priemones bei jų derinius. Akcijų kainos rizika taip pat gali būti valdoma sudarant akcijų indeksų ateities sandorius, jeigu pastebima pakankama atitinkamo akcijų indekso koreliacija su Pensijų fondo investicijų dalimi.

**PENSIJŲ FONDO GRYNŲJŲ AKTYVŲ IR PENSIJŲ FONDO VIENETO VERTĖS APSKAIČIAVIMO TVARKA**

1. Pensijų fondo grynųjų aktyvų vertė ir Pensijų fondo vieneto vertė skaičiuojama kiekvieną darbo dieną.
2. Pensijų fondo investicijų tikroji vertė skaičiuojama pagal Priežiūros institucijos ir Bendrovės patvirtintas bei pensijų turto vertės skaičiavimo metu galiojančias Grynųjų aktyvų vertės skaičiavimo metodikas (toliau – Metodika).
3. Aktyvai denominuoti užsienio valiuta perskaičiuojami į eurus pagal LR buhalterinės apskaitos įstatyme nustatytą tvarką.
4. Pensijų fondo grynųjų aktyvų vertė nustatoma iš Pensijų fondo turto rinkos vertės atėmus trumpalaikius ir ilgalaikius finansinius įsipareigojimus. Praėjusios darbo dienos apskaičiuota Pensijų fondo grynųjų aktyvų vertė iki kitos darbo dienos 12.00 val. paskelbiama tinklalapyje [www.dnb.lt](http://www.dnb.lt).
5. Pensijų fondo vieneto vertė apskaičiuojama Pensijų fondo grynųjų aktyvų vertę, apskaičiuotą pagal Metodiką, padalinus iš Pensijų fondo vienetų skaičiaus. Pradinė Pensijų fondo vieneto vertė – 0,2896 EUR. Praėjusios darbo dienos apskaičiuota Pensijų fondo vieneto vertė iki kitos darbo dienos 12.00 val. paskelbiama tinklalapyje [www.dnb.lt](http://www.dnb.lt).
6. Apskaičiuojant grynųjų aktyvų vertę vadovaujamosi tokiais principais:
  - 6.1. Terminuoti indėliai bankuose vertinami pagal amortizuotos savikainos vertę;
  - 6.2. Grynieji pinigai ir lėšos kredito įstaigose vertinami pagal nominalią vertę;
  - 6.3. Skolos vertybinių popierių, kuriais prekiaujama reguliuojamose rinkose arba daugiašalėse prekybos sistemose tikroji vertė nustatoma pagal viešai paskelbtą vertinimo dieną informacinės duomenų bazės Bloomberg (BGN) (Bloomberg Generic Pricing) vidutinę (Mid) kainą. Jei BGN kaina nėra skelbiama imama informacinės duomenų bazės Bloomberg - Bloomberg Evaluated Pricing (BVAL) skelbiama vidutinė (Mid) kaina. Jei BGN, BVAL kainos nėra skelbiamos, skolos vertybiniai popieriai vertinami pagal Metodikoje nustatytą tvarką;
  - 6.4. Nuosavybės vertybiniai popieriai vertinami pagal Metodikoje nurodytos prioritetinės biržos Vertinimo dienos paskelbtą uždarymo kainą;
  - 6.5. Kolektyvinio investavimo subjektų (investicinių fondų) vienetai, kuriais prekiaujama reguliuojamose rinkose arba daugiašalėse prekybos sistemose vertinami pagal paskutinę informacinės duomenų bazės Bloomberg viešai paskelbtą uždarymo kainą;
  - 6.6. Apskaičiuojant grynųjų aktyvų vertę priemonės (įskaitant ir išvestines finansines), kuriomis reguliuojamose rinkose neprekiuojama, vertinamos remiantis Metodika.
7. Įsipareigojimai skaičiuojami pagal Verslo apskaitos standartus.
8. Bendrovės Valdymo įmonės atskaitymai iš Pensijų fondo turto turi būti vertinami kaupimo principu, t.y. kiekvieną darbo dieną.
9. Atskaitymai nuo Dalyvio vardu įmokėtų pensijų įmokų turi būti atliekami tą pačią dieną, kai Dalyvio įmokos buvo konvertuotos į Pensijų fondo vienetus.